

KORTA NOTISER FRÅN MARKERNA

Talgoxunge växte upp i flugsnapparkull

Tommy Lennartsson

En vacker dag i mitten av maj var det dags att kolla småfågelholkarna upp på skogen. Svartvita flugsnapparen hade kommit och jag kunde i flera holkar rekonstruera ett händelseförlopp som verkar vara mycket vanligt: Ett par talgoxar - eller andra mesar - hade godkänt holken och börjat bygga i den. Paret hade dock fått ge sig av för den aggressiva svartvita flugsnapparen, som byggt sitt bo ovanpå talgoxarnas.

Vid nästa inspektionstrunda bjöd en av dessa holkar "med två bon" på en rejäl överraskning. Flugsnapparnas ungar hade nu nyligen kläckts, men mitt i kullen fanns en något större unge, med avsevärt annorlunda utseende. Senare kunde konstateras att det var en talgoxe. Vad hade egentligen hänt?

Denna extra mun att mätta bekymrade tydligen inte fosterföräldrarna, vilka med friskt mod satte igång att mata såväl adoptivbarnet som sina egna telningsar. När ungarerna vuxit till sig, lät det verkligen underligt från holken, med både flugsnapparens och talgoxens mattiggarläte:

Trots att talgoxungen ju dels fick en snabbare (men knappast lättare!) start i livet, och dels verkade växa något hastigare, stannade den kvar i boet lika länge som sina "småsyskon". Inte heller verkade något av dessa bli utan föda, utan samtliga ungar lämnade holken.

Att flugsnapparparet inte såg någon skillnad på ungarernas gap i den mörka holken, är kanske inte så konstigt. Då är det väl mera tveksamt om talgoxungen fick någon mat när kullen lämnat holken. Då fick den ju ingen hjälp av flugsnapparens mattiggarläte. Skulle flugsnapparna ha matat talgoxen även utanför holken skulle det betyda att de reagerat positivt på hans avsevärt avvikande mattiggarläte.

Större hackspett häckade i småfågelholk

Sören Larsson

Vid kontroll av småfågelholkar vid Stormossen i Surahammars kommun den 10 juni 1981 upptäckte jag att större hackspett häckade i en av holkarna.

Holken satt i en tall en och en halv meter över marken i kanten på ett hygge. Då jag knackade på holken hördes ett svagt väsende. Det lät som om en huggorm låg där inne. När jag öppnade holken gapade tre något dygn gamla hackspettungar mot mig. Jag gömde mig i omgivningen och efter en lång väntan kom en större hackspett-hona och matade i holken.

Jag besökte holken ett par dagar senare i samband med den svåra köldperioden, även då såg jag endast honan vid holken. Förmodligen fanns inte honan kvar vid häckningen.

Den 21 juni gjorde jag ett nytt besök och fann nu ungarerna döda. Ungarna hade kanske dött av svält då honan kan ha slutat mata i samband med det svåra vädret i mitten av månaden. I ett par naturliga bohål i Kroksmoskogen tytnade också ungarerna under denna period.

I efterhand har jag kollat upp holken och funnit att spettiarna mejslat upp ingångshålet till 47 mm. Den tumstjocka bottenbräden hade de gräpat ur så kraftigt att det lyste igenom på tre ställen. Avståndet från ingångshålet till botten på holken var endast 180 mm. Det är mått som är betydligt mindre än de arten åstadkommer vid uthackade bohål i trädstammar. Bottenytan 130 x 100 mm är dock större än i naturliga bohål.

Toppskarvar i Väringen

Erik "Plur" Jansson

Det var på söndagen den 30 augusti 1981 som jag med båt för ut på sjön Väringen vid Frövi, för att som vanligt rigga upp mitt gömsle på Vagnshäll, en kobbligkande ö mitt i sjön. Det hade dagarna innan blåst en hård nordvästlig vind, som utmed norska och svenska västkusten nått full stormstyrka. Efter sådana stormar vet vi att det kan förekomma intressanta fågelfynd i inlandet. Väl ute på Vagnshäll spånade jag av sjön med tub och såg några småflockar med kanadagäss, fem storlommar, ett sextiotal vagg, sju storskrak och några spridda skäggdoppingar.

Kl. 06.00 tog jag plats i gömslet. Kameran var försedd med ett teleobjektiv på 400 mm för att om möjligt fotografera det som kunde hända på ön och i dess omgivningar. På en stor sten ca trehundra meter NNW Vagnshäll satt kl. 06.45 två stora svarta fåglar. En titt i telet gav besked, skarvar. Kamera och tub bytte plats på stativet. Det bästa tänkbara ljus räckte, lätt mulet. Skarvarna satt med ryggen snett från mig så att även en del av bröst och buk var synliga. De var helt blåsvarta med glansig rygg. Det mest i ögrikenfallande var näbben med de klargula rundade näbbpiporna som kontrasterade starkt mot det blåsvarta huvudet. Hela un-